

Posudek na bakalářskou práci Martina Rataje, Hudba a divadlo v nacistických ghettotech a koncentračních táborech, IMS FSV UK Praha 2009.

Martin Rataj velice přehledně strukturoval svoji práci o hudbě a divadle v ghettotech a koncentračních táborech, kde, jak sám v úvodu podotýká, věnuje více prostoru terezínskému ghetto. Hlavní kapitoly – Podmínky pro pěstování kultury, Hudební aktivity vězňů, Divadelní aktivity vězňů, Zneužité umění a Role kultury v životě vězně s dalšími podkapitolami již dávají tušit, že se autor snažil do jisté míry odhlédnout od jednotlivých míst utrpení a postupovat v zásadě podle žánru. Výjimku tvoří, jak již bylo zmíněno, ghetto Terezín. Obraz, který vytvořil, je jasný a nový právě v komparaci různých ghett a táborů.

Autorovi se podařilo vytvořit plastický obraz divadelních aktivit v jednotlivých ghettotech, nikoli ve všech, což měl vysvětlit v úvodu, stejně jako zařazení KZ Dachau. Jistě bych polemizovala s tvrzením, že dochovaných materiálů je málo (s.8).

Má-li však bakalářská studie prokázat plně zvládnutou práci s odbornou literaturou, je předkládaná práce zklamáním: zarazí již kapitola *Zhodnocení literatury*, kde autor analyzoval použitou literaturu, a to výhradně v českém či anglickém jazyce, ve formě publikací a internetových adres (s. 10-12). Velice mne překvapilo, že autor pominul některé zcela základní tituly, které vyšly v německém jazyce – míním především knihu H.G. Adlera Theresienstadt, kde je vylíčen veškerý život v ghetto, významná pozornost je věnována samozřejmě i kultuře. Postrádám rovněž novější práci Lubomíra Peduzziho, *Musik in ghetto Theresienstadt* (2005), která polemizuje s některými dosavadními publikacemi k tomuto tématu. Autor pracoval s Terezínskými studiemi a dokumenty, ovšem pouze se dvěma ročníky, unikly mu tedy práce Eleny Makarové, které se věnují kultuře v Terezíně a jistě by byly pro předkládanou studii přínosné.

Není mi zcela jasné, proč mezi *Divadelní aktivity vězňů* nepojal rovněž operu (Kabaret, Drama, Loutkové divadlo), kterou krátce zmiňuje v podkapitole Terezín v kapitole *Hudební aktivity vězňů*. Možná právě tato okolnost vedla k tomu, že je opeře Brundibár věnováno jen pár řádek (přesně 4, s.25), ačkoli tato opera sehrála významnou roli v životě ghetta a především jejích aktérů. Chybí rovněž literatura k terezínským kabaretiérům. Postrádám rovněž článek Arnošta Lustiga, *Zatímco se rozpadl svět* (2001), kde tento významný literát vzpomíná právě na terezínské divadlo a kulturní aktivity v dalších lágrech. Jde o jeho řeč u příležitosti otevření nové stálé expozice Divadlo v terezínském ghetto v roce 2000. Podle jejich autorů „Výstava připomíná nejvýznamnější divadelníky, kteří se na představeních podíleli, ať už to byli autoři, režiséři, výtvarníci či herci, za všechny jen namátkou uvádíme Karla Švenka, Gustava Schorsche, Františka Zelenku, Františka Kováncice, Marii a Vavu Schönovy a ještě celou řadu dalších, kteří se na terezínském divadle podíleli. Expozice znázorňuje, jak se ve skromných podmínkách tvořily dekorace, kostýmy i divadelní plakáty.“ O této výstavě jako vhodném pramenu jsem nenašla v textu ani v seznamu literatury ani zmínu. Vzpomínky na divadlo v Terezíně zanechal i Karel Poláček a divadlo. Terezínské období. Vzpomínky (Boskovice Albert 2000).

Práci navrhoji hodnotit jako velmi dobrou až dobrou podle obhajoby.